

Zaaknummer : 01121514
Ons Kenmerk : ODH1455515
Datum : 25-09-2025

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 28 november 2024 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend namens Stichting HW Wonen. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*) als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie en verduurzamingswerkzaamheden aan de Marijkestraat 2 t/m 12 (even), Marijkestraat 3 t/m 11 (oneven), Marijkestraat 13 t/m 21 (oneven), Vlietstraat 1 t/m 7 (oneven), Vlietstraat 9 t/m 15 (oneven) en Vlietstraat 4 t/m 8 (even) te Klaaswaal, zie ook appendix 1 voor de adressenlijst. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2025 tot en met 31 december 2029.

Besluit

Wij besluiten:

- de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan Stichting HW Wonen;
- de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf de dag na bekendmaking tot en met 31 december 2032.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

1. Adressen binnen plangebied
2. Locatie huismusnesten
3. Locatie gierzwaluwnesten
4. Locatie tijdelijke huismuskasten
5. Locatie extra huismus- en gierzwaluwkasten

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
  - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
  - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
  - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
  - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Mitigatieplan renovatie Marijkestraat e.o. te Klaaswaal' van 16 augustus 2024 en de gegevens 'Aanvullende info Marijkestraat e.o. Klaaswaal' van 22 augustus 2025 en 'HW Verduurzaming 54 Won Klaaswaal' van 15 september 2025.
3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.
4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.
6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a. de contactgegevens van de begeleidend ecologisch deskundige(n);
  - b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;
  - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);

---

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;
  - e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
  - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
- a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
  - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
  - c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
- a. voor tijdelijke voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen; en
  - b. voor permanente voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.
10. De werkzaamheden mogen pas starten als tenminste een termijn van vier weken, na de inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning, in acht is genomen. Een uitzondering hierop zijn de maatregelen voor het ongeschikt maken van het plangebied, vastgelegd in voorschrift 13.

Soortspecifieke voorschriften

11. De voorzieningen moeten voor de huismus en gierzwaluw functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van aanwezige soort dient te worden voorkomen.

Huisumus

12. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- a. de permanente voorzieningen dienen functioneel te zijn;
  - b. de gewenningsperiode voor de huismus in acht is genomen. Dit betreft een periode van drie maanden
  - c. de tijdelijke voorzieningen mogen verwijderd worden:
    - i) binnen de looptijd van ontheffing; en
    - ii) onder ecologische begeleiding; en
    - iii) buiten de kwetsbare periode van de huismus. Dit is buiten het broedseizoen van 1 maart tot 31 augustus en buiten vorstperioden; en
    - iv) wanneer de voorzieningen in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden conform de maatregelen in voorschrift 13 ongeschikt maken.
13. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de huismus. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd in de periode van 1 september tot 1 maart. Dit is buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus.;

- b. in aanvulling op sub a geldt, dat indien sprake is van late vervolglegels in september, met het ongeschikt maken gewacht dient te worden totdat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer in gebruik is;
  - c. het ongeschikt maken dient per blok uitgevoerd te worden, waarbij de periode genoemd in sub a en b in acht genomen dient te worden per deelgebied. Hierbij wordt de planning zoals beschreven in 'Aanvullende info Marijkestraat e.o. Klaaswaal' grotendeels aangehouden. Ook dient blok 2 volledig afgerond te zijn, inclusief de permanente voorzieningen, voordat het ongeschikt maken aan blok 5 gestart wordt;
  - d. tevens mag aanvullend op sub a het ongeschikt maken niet plaatsvinden in koude periode, gedefinieerd als perioden van vijf opeenvolgende dagen, waarvan drie of meer dagen met vorst;
  - e. het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het plaatsen van weringsborstels;
  - f. maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten; en
  - g. na het bovenstaande controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
14. In de permanente situatie worden de daken van alle woningen toegankelijk gemaakt voor de huismus. Hierbij is van belang dat:
- a. tenminste de eerste drie rijen dakpannen gerekend vanaf de dakgoot (tot de vierde pannenlat) toegankelijk zijn;
  - b. de opening die toegang biedt tot de ruimte onder de dakpannen minimaal 3,4 centimeter hoog is;
  - c. de vrije ruimte (hoogte) onder de dakpan minimaal 8 cm is en bij voorkeur 10 à 12 centimeter;
  - d. de ondergrond niet glad is en voldoende grip biedt voor de huismus;
  - e. dakisolatie niet direct tegen het dakbeschot wordt geplaatst;
  - f. daken met een zuidelijke oriëntatie niet toegankelijk gemaakt worden;
  - g. daken met een oostelijke of westelijke oriëntatie en lichte dakpannen geventileerd zijn doordat:
    - i) er een doorlopende luchtsponw is tussen dakbeschot en dakpannen;
    - ii) dakvoet en nok open zijn of geventileerd via profielen en een geperforeerde nokafwerking of open nokpan;
    - iii) geen volledig dichte folies gebruikt worden en;
    - iv) de panruimte niet afgesloten wordt met isolatiemateriaal;
    - v) ventilatie versterkt moet worden door gebruik van verhoogde pannenlatten (van 45 a 55 mm) voor dakpannen met een donkere kleur.
15. Werkzaamheden aan blok 5, inclusief het ongeschikt maken (voorschrift 13) mogen pas starten als de werkzaamheden aan blok 2 volledig zijn afgerond en de permanente voorzieningen beschikbaar zijn.
16. Verwijderde groenstructuren dienen te worden terug geplaatst in minimaal eenzelfde hoeveelheid en functionaliteit voor de huismus als de hoeveelheid en functionaliteit die verwijderd is.
17. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de huismus dient te worden gemonitord door de deskundige. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste en tweede jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;

- b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 november van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
  - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
  - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
  - iii) indien blijkt dat de voorzieningen niet gebruikt worden, dienen in overleg met Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid extra maatregelen getroffen worden en/of bestaande maatregelen geoptimaliseerd worden;
  - iv) Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn (zie sub c), dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
  - v) indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de huismus kan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gierzwaluw

- 18. De werkzaamheden die plaatsvinden binnen de invloedssfeer van nestplaatsen dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw welke in ieder geval loopt van 15 april tot en met 31 augustus. Hierbij dienen vroege of late legsels tevens te worden meegenomen. Of hier sprake van is, dient vastgesteld te worden door een ecologisch deskundige.
- 19. In de permanente situatie worden de daken van alle woningen toegankelijk gemaakt voor de gierzwaluw. Hierbij is van belang dat:
  - a. de opening die toegang biedt tot deze ruimte onder de dakpannen zich zo dicht mogelijk, idealiter bij dezelfde dakpan, van de oorspronkelijke nestplaats bevindt;
  - b. de opening minimaal 3 cm en maximaal 3,4 cm is;
  - c. de vrije ruimte (hoogte) onder de dakpan minimaal 13 cm is;
  - d. de ondergrond van de voor gierzwaluw toegankelijke broedruimte niet glad is en voldoende grip biedt voor de gierzwaluw;
  - e. daken met een zuidelijke oriëntatie waar eerder geen nesten bevonden, niet toegankelijk gemaakt worden, tenzij het dakvlak van 9:00-15:00 in de schaduw liggen.
- 20. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw dient te worden gemonitord door de deskundige. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017), Uit deze monitoring moet blijken of de gierzwaluw gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
  - a. de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste en tweede jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;
  - b. er dienen per jaar drie veldbezoeken afgelegd te worden tussen 15 mei en 15 juli;
  - c. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 november van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
    - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
    - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
    - iii) indien blijkt dat de voorzieningen niet gebruikt worden, dienen in overleg met Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid extra maatregelen getroffen worden en/of bestaande maatregelen geoptimaliseerd worden;

- iv) Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn (zie sub c), dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
- v) indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de gierzwaluw kan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheids termijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 28 november 2025 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend namens Stichting HW Wonen. De aanvraag betreft renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden, gelegen aan Marijkestraat en omstreken te Klaaswaal. Zie appendix 1 voor alle adressen. De zaak heeft het DSO-nummer 2024112801137. De voorbereidende werkzaamheden staan gepland te starten op 1 september 2025 en duren naar verwachting tot uiterlijk 31 maart 2026. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode 1 september 2025 tot en met 31 december 2029.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Het verzoek, DSO, 20241128 01137 000, 28 november 2024 (ODH1231731);
- Mitigatieplan renovatie Marijkestraat e.o. te Klaaswaal, Blom Ecologie B.V., projectnummer: 2023-1190, 16 augustus 2024 (ODH1231721);
- Quicksan Wet natuurbescherming HW Wonen 2023-2025, Blom Ecologie B.V., Projectnummer: 2022-0220, 18 maart 2022 (ODH1231725);
- Rapportage Asbestinventarisatie, Van santen Advies, projectnummer: 2403422, 21 juni 204 (ODH1231727)
- Aanvullend onderzoek ecologie Marijkestraat e.o. te Klaaswaal, Blom Ecologie B.V., projectnummer 2022-0396, 15 augustus 2023 (ODH1231729);
- Aanvullende info Marijkestraat e.o. Klaaswaal, Blom Ecologie B.V., project nummer: 2023-1190, 22 augustus 2025 (ODH1488986);
- Overzicht resultaten NTA8800, hwWonen, 2-12-2024 (ODH1488984);
- HW Verduurzaming 54 won Klaaswaal, Coen Hagedoorn Bouw, 15 september 2025 (ODH1508702);
- RE email – nieuwe planning – Klaaswaal, Blom Ecologie B.V., 15 september 2025 (ODH1508705).

Procedure

Reguliere voorbereidingsprocedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag.

Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij deze termijn op 8 januari 2025 met zes weken verlengd.

Volledigheid aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is op 13 augustus 2025 verzocht de nog ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 22 augustus 2025 hebben wij de gevraagde gegevens ontvangen en is de behandeling van de aanvraag voortgezet.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soort(en).

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Inwerkingtreding

Artikel 16.79, eerste lid, aanhef en onder a, van de Ow bepaalt dat een omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. In artikel 16.79, tweede lid, van de Ow staat dat in afwijking van het eerste lid het bevoegd gezag in de omgevingsvergunning bepaalt dat die in werking treedt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken sinds de dag van bekendmaking of terinzagelegging als naar zijn oordeel:

- a. het verrichten van de activiteit die de omgevingsvergunning mogelijk maakt binnen die vier weken kan leiden tot een wijziging van een bestaande toestand die niet kan worden hersteld; en
- b. de regels over het verlenen van de omgevingsvergunning ertoe strekken die bestaande toestand te beschermen.

Onomkeerbare activiteiten, namelijk de renovatiewerkzaamheden, mogen slechts worden uitgevoerd nadat een termijn van vier weken, na bekendmaking van dit besluit, verstreken is.

Om te voorkomen dat binnen vier weken na inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning onomkeerbare gevolgen kunnen optreden voor de huismus is in voorschrift 10 geborgd dat, de werkzaamheden in deze periode nog niet mogen starten, maar vooruitlopend wel ongeschikt gemaakt mag worden.

Een voorwaarde is dat het plangebied ongeschikt gemaakt wordt door maatregelen te treffen die omkeerbaar zijn. Dit zijn maatregelen die weer verwijderd kunnen worden, waardoor de nestplaatsen weer beschikbaar komen, zoals weringsborstels en het lichten van dakpannen aangezien dit geen onomkeerbare schade veroorzaakt aan de nestplaatsen.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de huismus en de gierzwaluw, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels welke beschermd zijn op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Paragraaf 11.2.2 van het Bal, met betrekking op de Vogelrichtlijn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor vogels een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus en de gierzwaluw.

Op grond van artikel 8.74j eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

Stichting HW Wonen is voornemens om werkzaamheden uit te voeren aan zes woonblokken gelegen aan de Marijkestraat en omstreken te Klaaswaal. Zie appendix 1 voor alle adressen. Samengevat zijn de voorgenomen werkzaamheden als volgt:

- Inrichten werklocatie met opslag materiaal, vergaderunits en sanitair;
- de volgende werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd:
  - opbouw steigers;
  - verwijderen groen structuren;
  - uitvoering inpandige werkzaamheden;
  - vervangen van kozijnen en beglazing;
  - vervangen goten en/of hemelwaterafvoer;
  - vervangen dakbedekking en aanbrengen dakisolatie;
  - aanbrengen of aanvullen spouwisolatie;
  - aanbrengen mechanische ventilatie;
  - schilderen;
  - terugbrengen groenstructuren.

De renovatie van de zes woonblokken vindt gefaseerd plaats, waarbij de werkzaamheden per blok een week later starten dan voorgaand blok. Er wordt ingeschat dat de werkzaamheden ongeveer zes weken per blok in beslag nemen en in totaal 11 weken, omdat er aan meerdere blokken tegelijk wordt gewerkt. Dit is weergegeven in 'HW Verduurzaming 54 won Klaaswaal' van 15 september 2025. Hier moet nog in worden aangepast dat blok 5 pas ongeschikt gemaakt wordt nadat de werkzaamheden van blok 2 volledig afgerond zijn, de steigers verwijderd zijn en de permanente voorzieningen functioneel. Dit is opgenomen in de voorschriften.

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2022 is een quickscanonderzoek uitgevoerd. In 2023 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus en de gierzwaluw binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd

conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017) en het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw voldoende in kaart zijn gebracht.

De huismus en de gierzwaluw zijn in het plangebied aangetroffen. In verschillende woningen zijn binnen het plangebied 47 nesten van de huismus aanwezig die bereikt worden via de dakvoet of onder de zonnepanelen. In appendix 2 zijn de locaties van de huismusnesten weergegeven. In verschillende woningen zijn binnen het plangebied 35 nesten van de gierzwaluw aanwezig onder de dakgoot, achter de regenpijp of in de nok. In appendix 3 zijn de locaties van de gierzwaluwnesten weergegeven. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

Het belang van de voorgenomen werkzaamheden is in de aanvraag toegelicht in het document 'Mitigatieplan renovatie Marijkestraat e.o. te Klaaswaal' en ter onderbouwing zijn bij de aanvraag de volgende documenten aangeleverd: Rapportage Asbestinventarisatie, Overzicht resultaten NTA8800.

Samengevat gaat het om het volgende:

Asbest

Bij de aanvraag is een asbestrapport gevoegd. In verschillende panden is asbesthoudend materiaal aangetroffen, waaronder asbest van risicoklasse 2a (hoog risico). Hieronder vallen losgebonden asbestmaterialen. Bij het verwijderen en anderszins bewerken hiervan komen gevaarlijke concentraties asbestdeeltjes in de lucht. Vrijgekomen asbestdeeltjes kunnen zeer schadelijke effecten hebben voor de gezondheid van de bewoners². Door het inademen van losse asbestvezels kan na lange tijd longkanker, longvlies-, of buikvlieskanker ontstaan. Het renoveren van de woningen en het saneren van het asbesthoudend materiaal is in het belang van de volksgezondheid.

Energietransitie

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord³. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid. Om invulling te geven aan de doelen van het Klimaatakkoord zijn op 30 juni 2022 de Nationale Prestatieafspraken ondertekend. Woningcorporaties, gemeenten, huurders en het Rijk hebben hierin bindende afspraken gemaakt⁴. Hierin is onder andere opgenomen dat corporaties al hun woningen met een E-, F-,

---

² <https://www.rivm.nl/asbest>

³ <https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf>

⁴ <https://aedes.nl/verduurzaming/nationale-prestatieafspraken-verduurzaming>

of G-label tot en met 2028 versneld verduurzamen. Dit sluit aan op het doel om in 2030 675.000 woningen vergaand te isoleren en om 450.000 bestaande corporatiewoningen aardgasvrij te maken. Het gaat in het plangebied om woningen welke gebouwd zijn tussen 1960 en 1970 met energielabel variërend tussen F en B. Alle woningen krijgen na de werkzaamheden een energielabel variërend tussen A en A++.

Vocht

De complexen binnen het plangebied zijn verouderd en voldoen derhalve niet meer aan de gestelde wettelijke eisen omtrent isolatie en ventilatie. Uit servicemeldingen is naar voren gekomen dat er sprake is van vocht- en tochtproblemen. Vocht veroorzaakt schimmels in de woningen. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in de woning enerzijds en een verhoogd voorkomen van reumatische aandoeningen en ademhalingsproblemen bij kinderen en volwassenen zoals astma, anderzijds⁵. Door de isolatie en ventilatie te verbeteren kunnen deze vochtproblemen worden verholpen. Zodoende zijn de werkzaamheden in het belang van de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus en de gierzwaluw, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Binnen het plangebied worden 27 woningen verduurzaamd en gerenoveerd. Hierdoor gaan 47 huismusnesten en 35 gierzwaluw nesten verloren.

Locatie

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden.

Inrichting en werkzaamheden

Een alternatief voor renovatie dat is overwogen is sloop en nieuwbouw. De huidige woningen zijn echter nog in redelijke staat, waardoor er bij sloop en nieuwbouw veel extra materialen gebruikt worden, wat ingaat tegen het duurzaamheidsdoel. Bovendien zouden de aangetroffen verblijfplaatsen met deze alternatieve werkwijze eveneens verloren gaan, waardoor dit geen goed alternatief is. Verder is een in pandige renovatie overwogen, waarbij de nestplaatsen behouden blijven. Dit leidt echter niet tot het beoogde doel op gebied van ventilatie en energiebesparing, waardoor dit geen goed alternatief is. Ook kunnen door in pandige isolatie van het dak de omstandigheden wijzigen, waardoor de locaties op het zuiden mogelijk niet meer geschikt zijn als nestplaats. Deze kunnen bij deze alternatieve werkwijze verloren gaan. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke compenserende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus en de gierzwaluw. Alle werkzaamheden vinden plaats op het moment dat de gierzwaluw niet in Nederland aanwezig is en buiten het broedseizoen van de huismus. De werkzaamheden worden daarnaast gefaseerd uitgevoerd. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen.

Conclusie

---

⁵ <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609300022.pdf>
ODH1455515

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus en de gierzwaluw zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Klaaswaal. Tijdens het nader onderzoek zijn er in totaal zesenvijftig nesten waargenomen, waarvan zevenenveertig in het plangebied en negen buiten het plangebied. Aangegeven is dat op basis van NDFF gegevens geschat wordt dat er binnen Klaaswaal er negen populaties van de huismus aanwezig zijn, waarvan de populatie in het plangebied er één van is (NDFF, 2019-2024). Deze database geeft geen vlakdekkende onderzoeksdata weer, waardoor het werkelijke aantal onderschat kan zijn. De verschillende populaties en waarnemingen van huismussen binnen Klaaswaal geeft aan dat er een gezonde huismuspopulaties aanwezig zijn. Net buiten het plangebied zijn negen nesten aangetroffen welke niet verstoord worden. Op regionale schaal is er een relatief hoge dichtheid broedende huismussen aanwezig (Sovon, 2024). Op landelijke schaal wordt de huidige broedvogel populatie ingeschat als matig ongunstig en de toekomstige populatie ingeschat als gunstig. (Sovon, 2024). Als gevolg van de werkzaamheden gaan 47 nesten van de huismus verloren.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Klaaswaal. Tijdens het nader onderzoek zijn er in totaal veertig nesten waargenomen, waarvan vijfendertig in het plangebied en vijf buiten het plangebied. Aangegeven is dat op basis van NDFF gegevens 77 waarnemingen van gierzwaluwen zijn gedaan in Klaaswaal (NDFF, 2019-2024). Landelijk is het aantal broedvogels gestabiliseerd en wordt de staat van instandhouding als gunstig omschreven (Sovon, 2024). Als gevolg van de werkzaamheden gaan 35 nesten van de gierzwaluw verloren. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving.

Maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Mitigatieplan renovatie Marijkestraat e.o. te Klaaswaal' van 16 augustus 2024 en de aanvullende gegevens van 22 augustus 2025 en 15 september 2025.

De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten wij in grote lijnen voldoende. Op een aantal onderdelen hebben wij de maatregelen aangescherpt in de specifieke voorschriften om de staat van instandhouding van de gierzwaluw en huismus te kunnen borgen. Hieronder lichten wij dit toe. In deze beschikking zijn verder algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan 47 nesten van de huismus verloren. Tussen 26 en 30 mei 2025 zijn 94 tijdelijke nestkasten van het type VivaraPro NK MU 08 gerealiseerd aan de gevels van omliggende woningen. De locaties zijn weergegeven in appendix 4. In de permanente situatie worden de daken van de te renoveren woningen beschikbaar gemaakt voor huismussen. Dit wordt gedaan door het toepassen van vogelschroot op de 4^e pannenlat, waardoor de eerste drie pannenlatten beschikbaar zijn voor huismussen. De opening die toegang biedt tot de ruimte onder de dakpannen dient minimaal 3,4 cm hoog te zijn en de vrije ruimte onder de dakpan dient minimaal 8 cm

hoog te zijn. Hierbij is de ideale ruimte onder de dakpan 10 tot 12 centimeter. Deze ruimte dient voldoende grip te hebben en geventileerd te zijn. Dit is vastgelegd in de voorschriften. Hierbij worden daken die geheel op het zuiden liggen niet beschikbaar gemaakt zodat nesten niet oververhitten in de zomer, dit is opgelegd in de voorschriften. Ook blijven de zonnepanelen behouden, waardoor het vijftal nesten welke zich hieronder bevindt onveranderd blijft. Het essentieel leef gebied blijft onveranderd binnen het plangebied. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Ongeschikt maken

Buiten de kwetsbare broedperiode, die loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van weringsborstels. Dit moet onder begeleiding van een ecologisch deskundige plaatsvinden. Indien er nesten in gebruik zijn, dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de vogels de nestlocaties uit eigen beweging hebben verlaten. De huismus is een opportunistische soort waardoor herkolonisatie van een gebouw mogelijk is. Huismussen kunnen bijvoorbeeld door onjuist bevestigde of verweerde weringsborstels toch invliegen of nadat de onderste drie rijen dakpannen zijn verwijderd, onder de vierde rij dakpannen kruipen. Daarom is het van belang dat de maatregelen waarmee ongeschikt gemaakt is, nog functioneel zijn vlak voor de uitvoering van de werkzaamheden en dat gecontroleerd wordt of huismussen de nestplaatsen daadwerkelijk hebben verlaten. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden vindt een controle plaats door een ecologisch deskundige om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen in de bebouwing verblijven. De ecologisch deskundige bepaalt wanneer de bebouwing vrijgegeven kan worden voor het starten van de werkzaamheden. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12). De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd door de woonblokken in gefaseerd te renoveren, wat de effecten op de huismus zo veel mogelijk beperkt. Hierbij hebben de woonblokken 2 en 5 de hoogste concentratie huismusnesten. De werkzaamheden aan deze twee woonblokken worden daarom in verschillende fases uitgevoerd en zullen niet overlappen. Dit is vastgelegd in de voorschriften. De blokken zijn weergegeven in appendix 1.

Huismusnesten zijn jaarrond beschermd. De winterperiode geldt als de minst kwetsbare periode, waardoor ongeschikt maken in deze periode de voorkeur heeft. Hier zijn echter ook uitzonderingen aan verbonden. Het is verboden om de nesten ongeschikt te maken gedurende koude perioden. Een koude periode is een periode van vijf opeenvolgende dagen met ten minste drie dagen (nacht-)vorst. Gedurende deze periode is het verboden om de nestplaatsen ongeschikt te maken om te voorkomen dat individuen in rust worden verstoord en tijdens slechte weersomstandigheden gedwongen zijn nieuwe rustlocaties te vinden. In een koud, nat voorjaar is het broedsucces lager. Bij een warm najaar en een hoger voedselaanbod is de kans op vervolglegels in september groter. Een ecologisch deskundige met expertise op het gebied van de huismus dient vast te stellen of sprake is van late vervolglegels. Indien dit het geval is, dient het ongeschikt maken te worden uitgesteld totdat de ecologisch deskundige het plangebied heeft vrijgegeven.

Dak beschikbaar maken

In de permanente situatie wordt het dak van alle woningen, behalve daken op het zuiden, toegankelijk gemaakt voor de huismus. Onderzoek van Sovon en monitoringsresultaten van ecologische bureaus ondersteunen de aanname dat voor huismus toegankelijk gemaakte daken ook na isolatie geen negatief en soms zelfs een positief effect kunnen hebben op de lokale gunstige staat van instandhouding⁶. Indien het dak geïsoleerd wordt, kan in aanvulling op de natuurlijke ventilatie tussen dakpan en isolatie/dakbeschot ook een ventilatiestroom tussen dakbeschot en isolatie gecreëerd worden. Hierbij wordt de isolatie niet direct op het dakbeschot geplaatst maar

---

⁶ Waardeburg, isolatie 200 woningen Hengstdal Nijmegen 2020-2021 en effectiviteit vogelvides, open dakvoet en mussendakpannen. En Leusderkwartier Amersfoort 100 woningen in 2021 gerenoveerd waarbij uit monitoring bleek dat het aantal broedparen van 16 naar 55 ging.

worden latten geplaatst waar lucht en warmte afgevoerd wordt en de broedruimte minder heet wordt door de zonwerking op de dakpannen. Na dakisolatie kan in de ruimte onder de dakpannen waar gebroed wordt, veel hoger worden dan voor isolatie en ook langer hoog blijven. Hierbij kunnen temperaturen boven de 60 graden bereikt worden zelfs op een oost- of westelijke dakhelling. Zonder dakisolatie is deze warmte beperkter en kan deze eerder wegstromen richting het interieur en overleven müssen deze temperaturen. Door het plafond te isoleren in plaats van het dak, of door ventilatielatten te plaatsen tussen dakbeschot en isolatieplaten, of door middel van verhoogde verticaal geplaatste panlatten en open nok en dakvoet ventilatie in de broedruimten zelf te verhogen, wordt dit probleem van oververhitting voorkomen.

Monitoring

Gelet op het hoge aantal huismusnesten dient er monitoring uitgevoerd te worden, gezien een groot deel van de lokale populatie wordt beïnvloed door de werkzaamheden. Hierover is een voorschrift opgenomen.

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden gaan 35 nesten van de gierzwaluw verloren. Er wordt enkel gewerkt buiten de periode dat de gierzwaluw in Nederland aanwezig is. De werkzaamheden worden daarom voor 15 april 2026 afgerond, waarbij de permanente voorzieningen dus voor die tijd functioneel zijn. De woonblokken worden achtereenvolgens gerenoveerd. Er zijn geen tijdelijke nestplaatsen gerealiseerd en de huidige nesten worden niet ongeschikt gemaakt. In de permanente situatie worden de daken van de te renoveren woningen beschikbaar gemaakt voor gierzwaluwen. Dit wordt gedaan door de kantpannen minimaal 3 tot 3,5 cm uit te laten steken, waardoor de dakruimte en kantpannen toegankelijk worden voor gierzwaluwen. Deze ruimte moet op exact dezelfde locatie gerealiseerd worden als waar de huidige nestlocaties zich bevinden. Daarnaast dient de ondergrond voldoende grip te bieden aan de gierzwaluw. Dit kan door het isolatie materiaal af te dekken met een laag welke is voorzien van voldoende structuur. Dit is opgenomen in de voorschriften. Daarnaast worden er als extra maatregel 21 nestkasten van het type VivaraPro IB GZ 03 in de kopgevels geplaatst. Hier kunnen ook huismussen gebruik van maken. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix 5. Hiermee worden er na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Daken toegankelijk maken

In de permanente situatie wordt het dak geschikt gemaakt voor de gierzwaluw. Hiervoor geldt dat elke strekkende meter dak in principe ruimte biedt voor minimaal één nest. Hiermee wordt rekening gehouden met het semi-koloniale karakter van de gierzwaluw en de verwarring die kan optreden indien nestingangen zich te dicht op elkaar bevinden. De kantpannen of nokvorst op elke gevel moet zo een 3 centimeter uitsteken zodat er een opening van minimaal 3,0 cm en maximaal 4,5 cm hoog en 5,5 centimeter breed ontstaat. De gierzwaluw kan hierdoor het dakvlak binnen komen. De ruimte onder de dakpannen dient minimaal 13 centimeter hoog te zijn. Het kan zijn dat een verhoogde panlat nodig is of een keuze gemaakt moet worden voor een bolle in plaats van platte dakpanvorm om voldoende ruimte te bieden voor de gierzwaluw na isolatie. Onder het dakvlak wordt hierdoor een ruimte gecreëerd van ten minste 350cm³ groot, zodat de gierzwaluw voldoende ruimte heeft om te broeden. Ook kan gekozen worden om, waar exacte nestlocaties bekend zijn, de dakpan boven het oorspronkelijke nest toegankelijk te maken door een houten wig van 3 centimeter dik tussen de dakpannen te steken opdat hier een invliegopening ontstaat. De ingang mag niet te groot zijn om kolonisatie door spreeuwen of halsbandparkieten te voorkomen. De ondergrond van de broedruimte mag niet glad zijn om het maken van een nest, uitglijden en daarmee gepaarde pootverwondingen te voorkomen. Plastic dient dus afgedekt te worden met bijvoorbeeld gripgaas of hout. Om oververhitting van (jonge) dieren in de warmere zomermaanden te voorkomen waarbij temperaturen onder het dak aanhoudend boven de veertig graden kunnen stijgen, is het van belang dat daken waar eerder geen nesten zijn aangetroffen en welke op het zuiden liggen, niet toegankelijk gemaakt worden. Een andere optie is om oververhitting te voorkomen bij op het zuiden gelegen daken door warmtewerende isolatie tussen de broedruimte en dakpan te plaatsen. Indien het dak zelf geïsoleerd wordt dient de broedruimte en/of de ruimte tussen dakbeschot en isolatie geventileerd te worden door een open dakvoet en nok en verhoogde verticaal geplaatste

panlatten. Dit om te voorkomen dat de dieren die in de koelere maanden nestelen op een relatief warm dakvlak, in de zomer bij warmer weer sterven en/of legsels mislukken.

Monitoring

Er dient monitoring uitgevoerd te worden, gezien een groot deel van de lokale populatie wordt beïnvloed door de werkzaamheden. Hierover is een voorschrift opgenomen in deze beschikking.

Cumulatie

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij getoetst of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. Er zijn geen plannen of projecten in de omgeving binnen één km bekend die gevolgen hebben voor dezelfde lokale populaties van de betrokken soorten. Van negatieve cumulatieve effecten is geen sprake.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierwaluw. In verband met de opgelegde monitoringsverplichting verlenen wij de omgevingsvergunning tot en met 31 december 2032.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus en de gierwaluw op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf de dag waarop vier weken verstreken zijn na de dag van bekendmaking en is geldig tot en met 31 december 2032.

Appendix 1: Adressen binnen plangebied

De betreffende woningen zijn verdeeld over zes woonblokken

Adressen	Aantal woningen	Ontheffing noodzakelijk
Marijkestraat 2 t/m 12 (even)	6	Ja, HM
Marijkestraat 3 t/m 11 (oneven)	5	Ja, HM en GZ
Marijkestraat 13 t/m 21 (oneven)	5	Ja, HM en GZ
Vlietstraat 1 t/m 7 (oneven)	4	Ja, HM en GZ
Vlietstraat 9 t/m 15 (oneven)	4	Ja, HM en GZ
Vlietstraat 4 t/m 8 (even)	3	Ja, GZ

Bron: Blom B.V.

Appendix 2: Locatie huismusnesten

Tabel 3.1 Locaties van de aangetroffen huismusnesten.

Woonblok	Aantal nesten	Plangebied	Omschrijving
Marijkestraat 2	3	Binnen	Via dakvoet aan voorzijde en onder zonnepaneel
Marijkestraat 4	1	Binnen	Onder zonnepaneel
Marijkestraat 6	2	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 8	1	Binnen	Via dakvoet aan voorzijde
Marijkestraat 1	3	Buiten	Via dakvoet aan voor- en achterzijde en dakvoet dakkapel
Marijkestraat 3	3	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 5	4	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 7	3	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 9	2	Binnen	Via dakvoet aan achterzijde
Marijkestraat 11	2	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 13	3	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 15	3	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 17	4	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 19	4	Binnen	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 21	3	Binnen	Via dakvoet aan achterzijde
Marijkestraat 23	2	Buiten	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Vlietstraat 1	2	Binnen	Via dakvoet aan achterzijde

12

**BLOM
ECOLOGI**
Verbondt natuur en samenleving

Vlietstraat 3	1	Binnen	Via dakvoet aan achterzijde
Vlietstraat 13	1	Binnen	Via dakvoet aan achterzijde
Vlietstraat 17 t/m 23	7	Buiten	Via dakvoet aan voor- en achterzijde
Vlietstraat 12 & 14	2	Buiten	Onder zonnepaneel

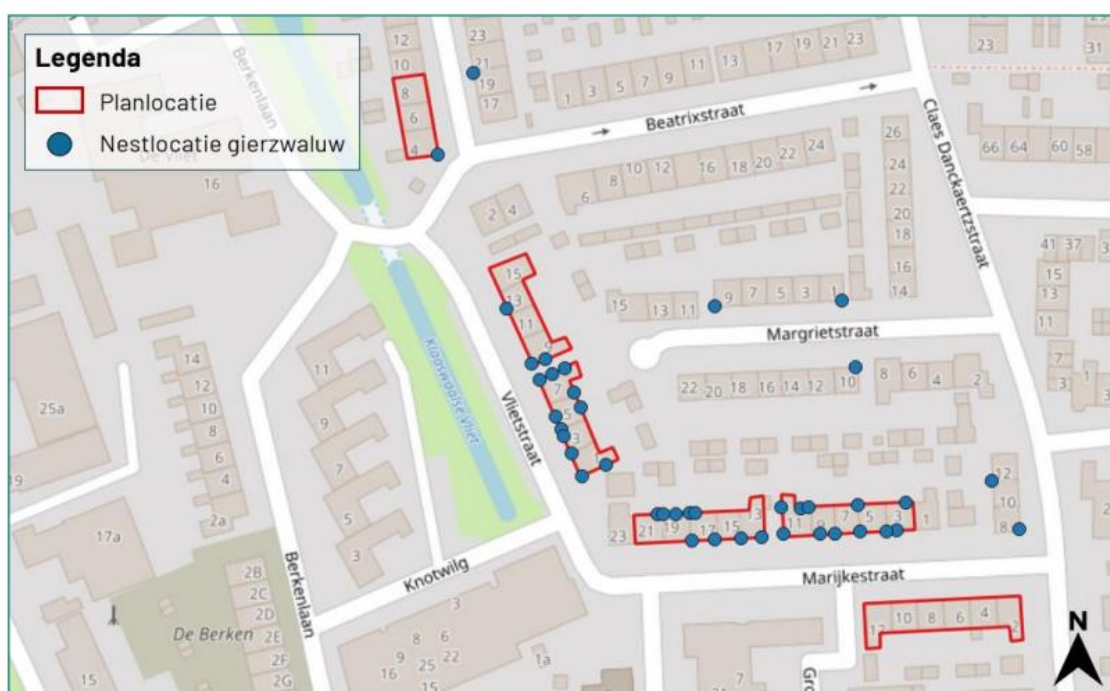
Figuur 3.1 Overzicht van de aangetroffen nestlocaties en leefgebied van huismussen binnen het onderzoeksgebied.

Appendix 3: Locatie gierzwaluwnesten

Tabel 3.2 Locaties van de aangetroffen gierzwaluwnesten.

Woonblok	Aantal nesten	Plangebied	Omschrijving
Marijkestraat 3	3	Binnen	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 5	2	Binnen	Onder dakgoot, achter de regenpijp aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 7	1	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde
Marijkestraat 9	1	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde
Marijkestraat 11	4	Binnen	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 13	2	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde
Marijkestraat 17	4	Binnen	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde
Marijkestraat 19	2	Binnen	Onder dakgoot aan achterzijde
Marijkestraat 21	1	Binnen	Onder dakgoot aan achterzijde
Vlietstraat 1	3	Binnen	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde
Vlietstraat 3	2	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde
Vlietstraat 5	2	Binnen	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde
Vlietstraat 7	4	Binnen	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde en in de nok via ontbrekende steen
Vlietstraat 9	2	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde en in de nok via ontbrekende steen
Vlietstraat 13	1	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde
Vlietstraat 19	1	Buiten	Onder dakgoot aan voorzijde
Vlietstraat 4	1	Binnen	Onder dakgoot aan voorzijde
Margrietstraat 1, 9 & 10	3	Buiten	Onder dakgoot aan voorzijde
Claes Danckaertzstraat 8 & 12	2	Buiten	Onder dakgoot aan voor- en achterzijde

Figuur 3.3 Overzicht van de aangetroffen nestlocaties van gierzwaluwen binnen het onderzoeksgebied.

Appendix 4: Locatie tijdelijke huismuskasten

Appendix 5: Locatie extra huismus- en gierzwaluwkasten

Naast het beschikbaar maken van de daken worden er op de bovenstaande locaties ook extra nestkasten ingebouwd waar zowel de gierzwaluw als de huismus gebruik van kan maken.